

O. P. JINDAL SCHOOL, SAVITRI NAGAR
Periodic Test- 3 (Round-I) (2025– 2026)

Class: VIII**MM: 20****Subject: Sanskrit****Time: 1. Hrs.**

Name: _____ Class / Section: _____ Roll No.: _____

*General Instructions:- All questions are compulsory***प्र० 1 अधोलिखितम् गद्यांशं ध्यानेन पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत—**

(निम्नलिखित अनुच्छेद को ध्यान से पढ़कर निर्देशानुसार प्रश्नों के उत्तर लिखिए)

जनवरी मासस्य तृतीये दिवसे 1831 तमे ख्रिष्टाब्दे महाराष्ट्रस्य नायगांव—नाम्नि स्थाने सावित्री अजायत। तस्याः माता लक्ष्मीबाई पिता च खंडोजी इति अभिहितौ। नववर्षदेशीया सा ज्योतिबा फुले महोदयेन परिणीता। सोऽपि तदानीं त्रयोदशवर्षकल्पः एव आसीत्। यतोहि सः स्त्रीशिक्षायाः प्रबलः समर्थकः आसीत्। अतः सावित्र्याः मनसि स्थिता अध्ययन अभिलाषा उत्साहं प्राप्तवती। इतः परं सा साग्रहम् आङ्ग्लभाषाया अपि अध्ययनं कृतवती।

I एकपदेन उत्तरत —**(½x2=1)**

- i सावित्रीबाई कस्मिन् मासे अजायत ?
- ii सावित्रीबाई केन सह परिणीता ?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत—**(2x1=2)**

- i सावित्रीबाई महोदयायाः पित्रोः नाम किम् आसीत् ?
- ii स्त्रीशिक्षायाः प्रबलः समर्थकः कः आसीत् ?

III प्रदत्त विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत—**(½x4=2)**

- i अनुच्छेदे 'कृतवती' इति क्रियापदस्य कर्तृपदम् किम् ?
 (अ) सा, सावित्री (ब) प्रबलः
 (स) अपि (द) साग्रहम्
- ii 'माता' इति पदस्य विपरीतार्थकम् पदं किम् ?
 (अ) मातामही (ब) भ्राता
 (स) पिता (द) दाता
- iii 'समर्थकः' इति पदस्य विशेषण पदम् किम् ?
 (अ) आसीत् (ब) प्रबलः
 (स) यतोहि (द) मनसि
- iv सावित्र्याः जन्म कस्मिन् प्रदेशे अभवत् ?
 (अ) मध्यप्रदेशे (ब) उत्तरप्रदेशे
 (स) महाराष्ट्रप्रदेशे (द) गुजरातप्रदेशे

(रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्ननिर्माण कीजिए)

- (क) साहित्य रचनया अपि सावित्री महीयते ।
 (ख) तया मनुष्याणां समानतायाः स्वतन्त्रतायाश्च पक्ष सर्वदा समर्थितः ।
 (ग) सा महाराष्ट्रस्य प्रथमा महिला शिक्षिका आसीत् ।
 (घ) सा स्वपतिना सह कन्यानां कृते विद्यालयम् आरभत ।
 (ङ) सावित्रीबाई कन्याभिः सविनोदम् आलपन्ती ।

प्र० 3 विकल्पेभ्यः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत—

(½x10=5)

(निम्नलिखित वाक्यों का उचित विकल्पों से रिक्तस्थान पूरा कीजिए)

- i भवान् कुत्र ——— ?
 (क) पठसि (ख) पठति
 (ग) पठतः (घ) पठन्ति
- ii ——— मम मित्राणि सन्ति ।
 (क) तानि (ख) ते
 (ग) ताः (घ) तत्
- iii वयम् अवश्यमेव ——— ।
 (क) करिष्यामि (ख) करिष्यामः
 (ग) करिष्यासि (घ) करिष्याति
- iv युवां विद्यालयं ——— ।
 (क) गच्छति (ख) गच्छतः
 (ग) गच्छथः (घ) गच्छसि
- v तौ लेखम् ——— ।
 (क) लिखति (ख) लिखन्ति
 (ग) लिखामः (घ) लिखतः
- vi सः पाठं ——— ।
 (क) स्मरसि (ख) स्मरति
 (ग) स्मरामि (घ) स्मरन्ति
- vii ते कन्ये ——— ।
 (क) पठति (ख) पठन्ति
 (ग) पठतः (घ) पठथः
- viii अग्निः ——— अस्ति ।
 (क) तीव्रा (ख) तीव्रः
 (ग) तीवम् (घ) तीव्रे

ix गंगा ————— उद्भवति ।

(क) हिमालयेन

(ख) हिमालयस्य

(ग) हिमालयात्

(घ) हिमालये

x सा विद्यालये ————— अस्ति ।

(क) द्वितीयम्

(ख) द्वितीया

(ग) द्वितीये

(घ) द्वितीयेन

प्र0 4 कोष्ठकप्रदत्तेषु पदेषु स्त्रीलिंगरूपैः प्रयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत

(½x6=3)

(निम्नलिखित वाक्यों में कोष्ठक से स्त्रीलिंगरूप प्रयोग करके रिक्तस्थान भरिए)

(i) इयं ————— नृत्यति ।

(नर्तक / नर्तकी)

(ii) त्वम् मम ————— असि ।

(पुत्री / पुत्र)

(iii) लता ————— बालिका अस्ति ।

(चतुर / चतुरा)

(iv) ————— स्त्री किं न करोति ?

(बुद्धिमत् / बुद्धिमती)

(v) नाटकस्य ————— रत्नावली अस्ति ।

(नायिका / नायकः)

(vi) रमा अति ————— अस्ति ।

(सरला / सरलः)

प्र0 5 समानार्थकपदानि मेलयत— (समानार्थी पदों को उचित मिलान कीजिए)

(½x6=3)

(i) शिक्षणे

(क) मनसि

(ii) पथि

(ख) अविराम

(iii) हृदयः

(ग) अध्यापने

(iv) इच्छानुसारं

(घ) मार्गे

(v) योगदानम्

(ङ) यथेष्टम्

(vi) निरन्तरम्

(च) अवदानम्

